

N^o van het arrest

N^o van het parket

269 P 89

ARREST

Het Hof van Beroep zetelende te Antwerpen, 8^e Kamer
rechtdoende in Correctionele zaken, verleent het volgende arrest :

Inzake van het Openbaar Ministerie

en de burgerlijke partij :

DE VLAAMSE GEMEENSCHAP , vertegenwoordigd door

het geding hernomen zijnde door
HET VLAAMSE GEWEST,

- vertegenwoordigd door Meester ,
advokaat bij de balie te

tegen :

1. , landbouwer, geboren
, wonende te
,

beklaagde, aanwezig,

2. , landbouwer, geboren
, wonende
,

beklaagde, aanwezig,

Beschuldigd van te
augustus 1984 en 25 februari 1987.

, tussen 28

Als daders of mededaders van de misdaad of het wanbedrijf
op één der strafbare wijzen van deelneming zoals voorzien door
artikel 66 van het Strafwetboek,

In strijd met artikel 2 A 12 van het rangschikkingsbesluit
van 28 juni 1984 betreffende het " en straf-
baar gesteld door artikel 21.2° van de wet van 7 augustus 1931
op het behoud van monumenten en landschappen, honden of
andere door de mens gekweekte dieren te hebben laten loslopen;

Gelet op de hogere beroepen ingesteld op :

- 29 december 1988 door beklaagde,
- 29 december 1988 door het Openbaar Ministerie tegen beide
beklaagden,

tegen het vonnis op tegenspraak uitgesproken door 1 rechter
op 22 DECEMBER 1988 door de 4e kamer van de rechtbank van
eerste aanleg te MECHELEN, dewelke, rechtdoende in
correctionele zaken :

- beide beklaagden ieder veroordeelt tot een geldboete van
1.000 F x 60= 60.000 F of 3 maanden met uitstel van 3
jaar en ieder de helft van de kosten in totaal begroot op
598 frank,
- verplicht iedere beklaagde een bijdrage te betalen van een
bedrag van 5 F x 60= 300 F,

Op burgerlijk gebied:

- verklaart de eis van de burgerlijke partij gegrond,

Rechtdoende op de strafvordering en op de burgerlijke vordering:

Beeveelt beklaagden het goed of de goederen in hun vroegere toestand
terug te brengen binnen de termijn van één jaar na het in kracht
van gewijsde gaan van huidig vonnis, namelijk door o.m.

- de dieren uit het bos te houden teneinde de natuur de kans te
geven zich te herstellen, wat door het herhaaldelijk laten loslopen
van de runderen en paarden reeds meerdere jaren zal duren. De
kruidlaag dient van nature uit zich te herstellen. Hierbij is het
van belang dat de percelen afgesloten blijven en dat er zich geen
betredingen voordoen (ook niet met machines)
- De herstelling van het struikgewas kan gebeuren door aanplantingen
met gepast bosplantgoed :
De aanplanting dient te gebeuren met een plantdichtheid van onge-
veer 1 per 4 m2 en dient te bestaan uit een gemengd assortiment
van volgende soorten:
Zwarte els (*Alnus glutinosa*), Grauwe els (*Alnus incana*), Echte
vogelkers (*Prunus padus*), Gewone es (*Fraxinus Excelsior*), Zomereik
(*Quercus robur*), Eenstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*), Rode
kornoelje (*Cornus sanguinea*), Sporkehout (*Frangula alnus*)

- De herstelling van de boomlaag dient te geseuren door vervanging van de dode en de reeds gekapte bomen door degelijk solitair plantgoed (hoogstam) van Zomereik (*Quercus robur*) met volgende eigenschappen :
 - alle snoeiwonden zijn volledig omgroeid met cambium
 - de kruin bestaat uit gesteltakken die onder een hoek van meer dan 30° op de stam staan en één harttak die recht in het verlengde van de stam loopt
 - de stam is regelmatig gevormd, recht en vrij van takken
 - de omtrek van de stam is 12/14
 - Het plantgoed dient op de geijkte manier en in het juiste plantseizoen aangeplant te worden;
- en dit alles op kosten van beklaagden, onverminderd de schadeloosstelling, en overeenkomstig de te verstrekken richtlijnen van de bevoegde diensten van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.
- Zegt voor recht dat bij gebreke hiernaan te voldoen binnen de gestelde termijn, de Minister of zijn gemachtigde de werken op kosten van beklaagden kan laten uitvoeren.

Gehoord het verslag gedaan door de Heer Voorzitter;

Gehoord het Openbaar Ministerie in zijn vorderingen;

Gehoord de burgerlijke partij in haar middelen ontwikkeld door Meester loco Meester , advocaat
bij de balie te

Gelet op haar conclusies;

Gehoord beklaagden in hun middelen van verdediging
ontwikkeld door Meester , advocaat bij de balie te

;

Gelet op hun conclusies;

Overwegende dat akte moet verleend worden aan
HET VLAAMSE GEWEST dat zij het geding herneemt hetwelk in
naam van DE VLAAMSE GEMEENSCHAP als burgerlijke partij werd ingesteld;

Overwegende dat de hogere beroepen regelmatig zijn
naar vorm en termijn;

Overwegende dat de verjaring van de strafvordering regelmatig werd gestuit door de overmaking van het strafdossier aan de hoofdgriffier bij het Hof van beroep bij kantschrift van 19 januari 1989;

- 4 -

Overwegende dat
op 6 oktober 1980 door bemiddeling van notaris
een bosgrond hebben aangekocht die gekadastréerd
is onder

Overwegende dat deze gronden bij rangschikkings-
besluit van 28 juni 1984 werden gerangschikt als landschap
deel uitmakend van het

Overwegende dat herhaalde malen tussen 28 augustus
1984 en 25 februari 1987 werd vastgesteld dat de betrokkenen
hun runderen in deze bossen lieten rondlopen; dat de feiten
trouwens ter terechtzitting door de beklaagden niet worden be-
twist, maar dat ze aanvoeren dat ze niet akkoord gaan met het
standpunt van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
en dat deze gronden geen nut meer zouden hebben voor hun
bedrijf indien de dieren daar niet zouden mogen rondlopen
tijdens de periode dat er niet voldoende gras is op de weide;

Overwegende dat de beklaagden in conclusie aanvoe-
ren dat ze worden vervolgd op grond van artikel 21.2° van
de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten
en landschappen wegens het laten rondlopen van door de mens
gekweekte dieren, nl. runderen, maar dat de wet het laten
rondlopen van jong vee niet bestraft;

Overwegende dat artikel 21.2° van de wet van
7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen
hij " die werken heeft ondernomen welke verboden zijn bij het
Koninklijk besluit tot rangschikking van een landschap"
bestraft;

Overwegende dat artikel 2, A 12 van het ministerieel
besluit tot bescherming van landschappen van 28 juni 1984
" het laten loslopen van honden en andere door de mens
gekweekte dieren met uitzondering van het vee in de wei-
landen " verbiedt;

Overwegende dat de minister die de bescherming
van landschappen onder zijn berusting heeft, krachtens de
wet van 7 augustus 1931 de bevoegdheid heeft bepaalde verbods-
bepalingen op te leggen met het oog om de esthetische be-
scherming van deze landschappen; dat uit de memorie van
toelichting bij de wet van 7 augustus 1931 (Parl. St. Senaat,
1928-29, nr. 52) en uit de parlementaire besprekingen (Parl.
hand., Kamer, 30 april 1931, 1455; Kamer, 7 mei 1931, 1511;
Parl. hand., Senaat, 11 december 1929, 29, 45; Senaat, 11
maart 1930) zeer duidelijk kan worden afgeleid dat het de

bedoeling van de wetgever was alle daden te bestraffen die de vernieling van het beschermde landschap veroorzaken;

Overwegende dat het " ondernemen van werken " als bedoeld in artikel 21,2° van bovenvermelde wet moet worden samengelezen met artikel 6 van deze wet, Waar wordt verwezen naar de beperkingen die aan de rechten van de eigenaars worden opgelegd ter behartiging van het nationaal belang, en met artikel 10; dat de door de wetgever gebezigde terminologie niet alleen het uitvoeren van bouwwerken of grondwerken behelst, maar slaat op elke wijziging aangebracht aan een beschermd landschap, ongeacht of ze wordt veroorzaakt door dieren of door planten of bomen;

Overwegende dat het ook de parlementsleden niet is ontgaan dat aan de minister een zeer grote bevoegdheid werd verleend ten einde waardevolle landschappen te beschermen (Memorie van toelichting, Parl. St., Senaat, 1928-29, nr. 52, p. 5; Parl. hand., Kamer, 21 mei 1931, 1654), maar dat ze met kennis van zaken hun instemming hebben betuigd met deze maatregelen die ze als onontbeerlijk beschouwden om het uitzicht van onze landschappen te vrijwaren; dat uitdrukkelijk werd gepreciseerd dat het niet mogelijk was " in de wet de beperkingen van het recht der eigenaars, die de rangschikking van een landschap medebrengt, te bepalen " en dat werd aanvaard dat het rangschikkingsbesluit " zal kunnen verbieden plantsoenen aan te leggen, constructies en gebouwen op te richten, aardewerken uit te voeren, groeven te openen, opdelvingen te doen, bomen te vellen, zelfs een weide tot bouwland om te ploegen, enz." en dat bovendien werd aangenomen dat deze opsomming " slechts bij wijze van voorbeeld is gegeven " (Memorie van toelichting, p.6);

Overwegende dat het laten loslopen van runderen in de beschermde bossen niet alleen indruist tegen de verbodsbepalingen van het ministerieel rangschikkingsbesluit, maar dat het jonge vee ongetwijfeld belangrijke schade aanricht aan de vegetatie, de bomen en de heesters zoals trouwens werd vastgesteld aan de hand van de inspectiebezoeken van 27 maart en 1 april 1987;

Overwegende dat de door de beklaagden gepleegde feiten , nl. het laten loslopen van jong vee in de beschermde bossen, bijgevolg wel degelijk onder de toepassing van artikel 21.2° van de wet van 7 augustus 1931 valt als "het ondernemen van werken die verboden zijn bij het rangschikkingsbesluit van 28 juni 1984";

Overwegende dat de beklaagden aanvoeren dat het rangschikkingsbesluit van 28 juni 1984 onwettelijk zou zijn; dat ze beweren dat het ministerieel besluit strijdig is met artikel 6 van de wet van 7 augustus 1931 dat bepaalt dat de vrijheid van de landbouwer niet kan worden beperkt wat aanplantingen en verbouwingen betreft;

Overwegende dat artikel 6 van bedoelde wet geamendeerd werd door de Kamer ten einde " de landbouwer te vrijwaren tegen alle belemmeringen die het besluit tot rangschikking zou kunnen toebrengen aan de werken van bebouwing"; dat de Verenigde Kamercommissies het amendement als nutteloos hebben afgedaan, maar dat ze hebben gepreciseerd dat " daaruit niet mag worden afgeleid dat de landbouwer bomen zou kunnen vellen waarvan het behoud nodig blijkt voor het landschap " (Parl. St., Senaat, 1930-31, nr. 203);

Overwegende dat uit de parlementaire besprekingen blijkt dat de amendering van de tekst bedoeld was om bepaalde belangengroepen gerust te stellen omtrent de bedoelingen van de Regering en meer bepaald om hen te verzekeren dat de landbouwgronden mochten worden verder bebouwd, zonder enige belemmering, zelfs als het landschap werd gerangschikt, m.a.w. dat hen de verzekering werd gegeven dat het rangschikkingsbesluit niet zou worden uitgevaardigd met het oog op de wijziging van het landschap zodat bepaalde landbouwgronden niet meer zou kunnen worden bebouwd of zodat de vrijheid van de landbouwer in de keuze van gewassen zou worden beperkt;

Overwegende dat artikel 6 van bovenvermelde wet zo moet worden geïnterpreteerd dat de vrijheid van de landbouwer niet kan worden beperkt wat de bebouwing van de landbouwgronden betreft voor zover de bestemming van deze gronden niet wordt gewijzigd en het om een normale landbouw-exploitatie gaat, m.a.w. dat bij Koninklijk besluit niet kan worden beslist dat de landbouwer geen haver maar wel winter-tarwe moet zaaien, noch dat hij wel suikerbieten mag planten maar geen vlas telen;

Overwegende echter dat het verbod vee te laten rondlopen in het gerangschikt landschap, tenzij in de weilanden, geen beperking van de beroepsuitoefening van de landbouwer inhoudt; dat bezwaarlijk kan worden beweerd dat het laten rondlopen van runderen in een bos behoort tot de normale exploitatie van bosgronden, daar het duidelijk is dat de bosgronden dan van hun natuurlijke bestemming worden afgewend;

dat anderzijds ook de exploitatie van de bossen niet wordt belemmerd door het rangschikkingsbesluit daar geen zinnig agrariër zal beweren dat het rondzwerven van runderen noodzakelijk is voor het goede onderhoud van de bossen; dat de beklaagden weliswaar beweren dat deze bosgronden "ingeschakeld waren in hun landbouwbedrijf", maar dat een dergelijke "inschakeling" niet strookt met een normale exploitatie van een landbouwbedrijf;

Overwegende dat er dan ook geen enkele reden is om aan te nemen dat het ministerieel rangschikkingsbesluit van 28 juni 1984 in strijd is met artikel 6 van de wet van 7 augustus 1931;

Overwegende dat het ter zake irrelevant is na te gaan of de beklaagden werden vergoed voor de wettelijke erfdienstbaarheid die op hun bossen weegt; dat artikel 7 van de bovenvermelde wet hen de mogelijkheid geeft aanspraak te maken op een eventuele vergoeding ten laste van de Staat, maar dat het Hof terzake geen enkele bevoegdheid heeft om zich hierover uit te spreken;

Overwegende dat een rangschikkingsbesluit ongetwijfeld een beperking van het eigendomsrecht inhoudt, maar dat zulks door de wetgever uitdrukkelijk werd bedoeld ter bescherming van bepaalde landschappen; dat een dergelijke beperking van het eigendomsrecht evenwel niet indruist tegen de bepalingen van artikel 6 van deze wet daar dit artikel slechts de normale exploitatie van de landbouwbedrijven beoogt en geenszins de rangschikking van landbouwgronden uitsluit, zelfs al houdt zulks bepaalde beperkingen in; dat echter te dezen het verbod runderen te laten loslopen in de bossen geen enkele beperking inhoudt van de normale exploitatie van bosgronden;

Overwegende dat de beklaagden aanvoeren dat het rangschikkingsbesluit intern tegenstrijdig is omdat enerzijds wordt voorzien in de oprichting van een schuilhok en een drinkput voor vee en anderzijds verbod wordt opgelegd het vee te laten rondlopen op de percelen;

Overwegende dat deze beweringen van de beklaagden vermoedelijk steunen op een verkeerde lezing van het ministerieel besluit; dat artikel 2 A, 12° verbiedt "door de mens gekweekte dieren" te laten rondlopen op de percelen "met uitzondering van het vee in de weilanden";

dat in de weilanden er redelijkerwijze ook schuilhokken en drinkputten voor het vee worden aangebracht en dat het ministerieel besluit dan ook - zonder interne tegenstrijdigheid - deze hokken en putten kon reglementeren;

Overwegende tenslotte dat de beklaagden aanvoeren dat de voorgeschreven procedureregels inzake het rangschikkingsbesluit niet werden nageleefd; dat ze in feite aanvoeren dat een brief van 24 maart 1986 van de Vlaamse Gemeenschap onjuiste gegevens bevat, maar dat het Hof geen bevoegdheid heeft om eventuele onjuistheden in administratieve brieven recht te zetten; dat ook wordt aangevoerd dat aan het Ministerie van landbouw buiten termijn advies werd gevraagd waaruit de " onwettelijkheid " van de beslissing wordt afgeleid; dat de wet van 7 augustus 1931, zoals gewijzigd door het Decreet van 13 juli 1972, geen termijn bepaalt waarbinnen het advies van de Minister van Landbouw moet worden gevraagd; dat er bijgevolg geen sprake kan zijn van de nietigheid van de beslissing op deze gronden;

Overwegende dat de beklaagden ook aanvoeren dat niet bewezen is dat het advies van het Ministerie van Landbouw werd onderzocht, noch gemotiveerd beantwoord; dat evenmin het bezwaar van de beklaagden werd onderzocht; dat de Minister van Landbouw slechts op 7 november 1983 geantwoord heeft op het verzoek om advies van 15 juni 1983; dat de termijn van twee maanden voorgeschreven door artikel 1 van het Decreet van 13 juli 1972 bijgevolg was vervallen zodat er geen rekening kon worden gehouden met het advies; dat de beklaagden aanvoeren dat nergens wordt vermeld dat deze termijn van twee maanden een vervaltermijn zou zijn, maar dat het evident is dat na het verloop van de wettelijk vastgestelde termijn, de Minister die de bescherming van landschappen onder zijn berusting heeft een rangschikkingsbesluit rechtsgeldig mag uitvaardigen zonder het advies van de Minister van Landbouw af te wachten zoniet zou hij in de onmogelijkheid worden gesteld ooit een beslissing te kunnen nemen; dat anderzijds het bezwaar van de beklaagden bij het administratief dossier was gevoegd en dat er geen aanwijzing bestaat om te veronderstellen dat de zwarigheden niet werden onderzocht;

Overwegende dat er tenslotte dient te worden opgemerkt dat de wetgever een wettelijke regeling heeft bepaald om een rangschikkingsbesluit aan te vragen voor de Raad van State; dat de beklaagden het recht hadden de wettelijke

termijn te laten voorbijgaan zonder gebruik te maken van de normale rechtsmiddelen om zich hiertegen te verzetten, maar dat de strafrechtbanken geen bevoegdheid hebben om de regelmatigheid van de administratieve procedure te onderzoeken en alzo zich in de plaats te stellen van de Raad van State; dat de bevoegdheid van de strafrechtbanken beperkt blijft tot het toetsen van het ministerieel besluit aan de wet en zich niet uitstrekt tot het onderzoek van ^{de} regelmatigheid van de besluitvorming of van de administratieve procedure die de besluitvorming voorafgaat;

Overwegende dat de beklaagden aanvoeren dat het ministerieel besluit van 28 juni 1984 een "bescherming installeert van een gebied in een toestand die zelfs niet meer bestond of aanwezig was op het ogenblik van het klasseringsvoorstel en a fortiori het ogenblik van het klasseringsbesluit"; dat de beklaagden vermoedelijk bedoelen dat ze reeds vóór het klasseringsbesluit runderen in de betrokken bossen hebben laten rondlopen zodat er reeds een belangrijke schade was aangericht op dat tijdstip;

Overwegende dat het laten rondlopen van runderen, hetgeen aan de beklaagden ten laste wordt gelegd, geen strafrechtelijke verantwoordelijkheid voor een bepaalde toestand is, maar een welbewuste daad waardoor schade werd aangericht na de inwerkingtreding van het klasseringsbesluit; dat het ministerieel besluit te dezen erop gericht is het plegen van daden te verbieden die aanleiding geven tot nieuwe, bijkomende schade aan de beschermde bossen en hun vegetatie en dat dit verbod geenszins onwettig is omdat niet wordt beoogd een toestand te "installeren", zoals de beklaagden beweren, die niet bestond op het tijdstip dat de beschermingsmaatregel van kracht werd, maar alleen wordt gestreefd naar het voorkomen van nieuwe, bijkomende schade aan de vegetatie; dat er bijgevolg wel degelijk een voorwerp van bescherming is en dat er eveneens een ruime wettelijke basis bestaat voor het ministerieel besluit tot bescherming van het landschap;

Overwegende dat de beklaagden in conclusie aanvoerden dat het vee rondliep binnen de omheining van het bedrijf en van hun gronden; dat ze echter hebben bekend dat ze hun runderen hebben laten rondlopen in de bewuste bossen na de betekening van het klasseringsbesluit; dat de feiten werden vastgesteld door de inspecteurs van de Vlaamse Gemeenschap en dat uit de foto's die werden overgelegd duidelijk blijkt dat belangrijke schade door de

runderen van beklaagden werd aangericht aan de vegetatie;

Overwegende dat er aanleiding bestaat om de beklaagden te veroordelen tot een effectieve geldboete gezien de volgehouden kwade wil waarmee ze de gerangschikte bosgebieden hebben laten vernielen door hun runderen; dat de geldboete rekening houdt met het voordeel dat de betrokkenen hebben gehaald uit de overtreding van de wet;

Overwegende dat de door de eerste rechter uitgesproken herstelmaatregel gepast voorkomt, maar dat er aanleiding bestaat om de termijn terug te brengen tot zes maanden;

OM DIE REDENEN;

HET HOF, rechtdoende op tegenspraak;

Gezien de wetsbepalingen aangehaald in het bestreden vonnis uitgezonderd artikel 8 van de wet van 29 juni 1964, alsook de artikelen :

- 24 van de wet van 15 juni 1935,
- 21 tot 27 van de wet van 17.4.1878 gewijzigd door artikel 1 van de wet van 30.5.1961,
- 162, 190, 194, 211 en 211 bis van het Wetboek van Strafvordering,
- 326 van de wet van 22 december 1989;

Ontvangt de hogere beroepen;

Geeft akte aan de burgerlijke partij van haar gedinghervatting;

Bevestigt het bestreden vonnis in zover het de beklaagden schuldig verklaart aan de hen ten laste gelegde feiten en veroordeelt hen, met eenparige stemmen, uit dien hoofde elk tot een geldboete van TWEEDUIZEND FRANK vermeerderd met 590 opdecimen en alzo gebracht op HONDERDTWINTIGDUIZEND FRANK of een vervangende gevangenisstraf van DRIE MAANDEN;

Verplicht iedere beklaagde een bijdrage te betalen van een bedrag van VIJF FRANK, vermeerderd met 790 opdeclemen en alzo gebracht op vierhonderd frank.

Veroordeelt hen elk in de helft van de kosten van beide aanleggen, deze aan de zijde van de openbare partij in totaal begroot op : 2.787 frank;

Bevestigt de herstelmaatregel uitgesproken door de eerste rechter met deze wijziging dat de hersteller-mijn wordt teruggebracht tot zes maanden na het in kracht van gewijsde gaan van onderhavig arrest;

Aldus gedaan en uitgesproken in openbare terechtzitting van de ACHTSTE KAMER van het Hof van Beroep te ANTWERPEN op ZESENTWINTIG APRIL 1900 NEGENTIG;

Aanwezig :

, VOORZITTER
 , RENAERS, RAADSHEREN
 , ADVocaAT-GENERAAL
 - GRIFFIER